

Lasten- ja nuorten alkeismelontakoulun turvallisuusohje

12.4.2016

Lasten- ja nuorten alkeismelontakoulun turvallisuusohjeiden perustana on Melontaturvallisuuden neuvottelukunnan 9.11.2012 laatima "Melonnan turvallisuusohje".

Melontatilanteella tarkoitetaan tässä ohjeessa kanootin, melontavarusteiden, melontapaikan, sääolosuhteiden sekä melojan ja melojaryhmän taitojen yhdistelmää.

1. Turvallisuussuunnitelma

1.1. Jokaisen lasten- ja nuorten alkeismelontakoulun järjestäjän on tehtävä paikalliset olosuhteen huomioon ottava turvallisuussuunnitelma.

1.2. Turvallisuussuunnitelman tulee pohjautua ennalta tehtyyn riskikartoitukseen, jossa paikalliset olosuhteet, esim. veneväylät ja vesialueen tuuliolosuhteet on huomioitu.

1.3. Turvallisuussuunnitelmasta on ennalta tiedotettava osallistujille ja alaikäisten kyseessä ollessa, heidän vanhemmilleen. Yksinkertaisimmillaan tämä tarkoittaa suullista ohjeistusta, esimerkiksi kuinka lähellä rantaa melotaan ja miten toimitaan kaatumistilanteessa. Turvallisuussuunnitelmasta tiedotetaan tarvittaessa myös viranomaisille.

Riskikartoitus- ja turvallisuussuunnitelmapohjat löytyvät Melonta- ja Soutuliiton verkkosivuilta:

<https://melontajasoutuliitto.fi/turvallisuus/melonnan-turvallisuusohjeet/>

2. Soveltaminen

2.1. Tätä ohjetta sovelletaan lasten- ja nuorten alkeismelontakoulussa.

2.2. Ohjetta voi soveltaa myös muussa lasten- ja nuorten melontatoiminnassa.

2.3. Kilpailutoiminnassa ja siihen liittyvässä harjoittelussa noudatetaan erikseen vahvistettuja eri melontalajien turvallisuusohjeita.

3. Kurssin osallistajat

3.1. Kurssille osallistujan on oltava 7v. ikäinen.

3.2. Osallistujan on oltava kooltaan ja fyysisiltä ominaisuuksiltaan kykenevä hallitsemaan kanoottia.

3.3. Osallistujan on oltava uimataitoinen (25m).

4. Osallistujan velvollisuudet

4.1 Melontapahtuman osallistujan tulee noudattaa saamiaan neuvoja ja ohjeita sekä ottaa omassa toiminnassaan huomioon myös muiden osallistujien turvallisuus.

4.2 Osallistujan / osallistujan huoltajan on ilmoitettava sellaisista vammoista, sairauksista tai rajoitteista jotka voivat vaikuttaa melontaan tai aiheuttaa vaaratilanteen. Tällaisia rajoitteita voivat olla esim. allergiat, astma, diabetes ja liikuntarajoitteet.

5. Kurssille osallistuvien henkilömäärä

5.1. Kurssin johtajalla saa olla suoraan vastuullaan korkeintaan 18 hengen ryhmä. Johtajalla on oltava nimettyjä, kyseiseen melontatilanteeseen riittävän päteviä avustajia niin, että kullakin ohjaajalla voi olla vastuullaan enintään 6 kurssilaista. 18 hengen ryhmässä on siis oltava vähintään 3 ohjaajaa, joista yhdellä on kokonaisvastuu kurssista. Vastaavasti 12 hengen ryhmässä on oltava vähintään 2 ohjaajaa, joista toisella on kokonaisvastuu ryhmästä.

5.2. Vaativassa melontatilanteessa, esimerkiksi kovalla tuulella turvallisuus voi vaatia, että ohjaajia enemmän.

Kanooteissa, joissa meloo vähintään 4 henkilöä, on jokaisessa oltava nimetty vastuuhenkilö, joka kykenee hallitsemaan kanootin.

6. Toiminnan toteuttajat

6.1. Toiminnan järjestäjän vastuuhenkilöllä on oltava tehtävän vaativat riittävä taito, kokemus ja tieto. On suositeltavaa, että toiminnan toteutuksesta vastaavalla on melontaohjaajan, valmentajan, melontaoppaan tai kouluttajan pätevyys. Vastuuhenkilön tulee olla vähintään 18 vuoden ikäinen.

6.2. Vastuuohjaajilla on oltava voimassa oleva EA1 todistus tai vastaavat taidot. Melonta- ja Soutuiliiton Melojan EA –kurssin käyminen on suositeltavaa.

6.3. Kaikkien vesillä toimivien ohjaajien on kyettävä hallitsemaan oma kanoottinsa siten, että hän pystyy auttamaan, ohjaamaan ja opastamaan ryhmään.

6.4. Järjestäjälle suositellaan vastuuvakuutuksen ottamista. Melonta- ja Soutuiliiton jäsenseurat kuuluvat vastuuvakuutuksen piiriin (Pohjola Tuplaturva).

7. Olosuhteet

7.1. Lasten ja nuorten alkeismelontakurssi on pyrittävä toteuttamaan suojaisella vesialueella.

7.1. Vilkkaita veneväyliä ja satama-alueita on vältettävä.

7.2. Tuuliolosuhteet eivät saa muodostua sellaisiksi, että osallistujat eivät hallitse kanoottejaan. Ryhmän on pysyttävä ohjaajien hallinnassa.

7.2. Aallokko ei saa muodostua sellaiseksi, että osallistujat eivät hallitse kanoottejaan ja tahattomat kaatumiset ovat todennäköisiä.

7.3. Sääolosuhteet eivät saa muodostua niin kylmiksi, että osallistujat joutuvat välittömään hypotermiavaaraan. Tarvittaessa toiminta vesillä on keskeytettävä.

7.4. Vesi ei saa olla niin kylmää, että osallistujat joutuvat kaatumistilanteessa välittömään hypotermiavaaraan. Alle 15°C vedessä on suositeltavaa käyttää kylmän veden erityisvarusteita. Alle 10°C vedessä ei ole suositeltavaa järjestää alkeismelontatoimintaa.

7.5. Toiminta on pyrittävä toteuttamaan lähellä rantaa. Mikäli poistutaan rannan läheisyydestä, on kaatumis- ym. poikkeustilanteisiin varauduttava turvakanootilla tai turvaveneellä.

7.6. Lämpimät pukeutumistilat, sauna ja suihku ovat suositeltavat.

8. Kanootin rakenne

8.1. Kanootilla tarkoitetaan tässä ohjeessa kajakkia, avointa kanoottia tai muuta vastaavaa melalla liikuteltavaa vesikulkuneuvoa lukuun ottamatta melalla liikutettavia kumilauttoja.

8.2. Kanootista vastuussa olevan seuran, vuokralle antajan, yksityisen omistajan tai käyttäjän on pidettävä kanootti melontakelpoisena ja asianmukaisessa kunnossa. Kanootin rakenteen, varusteiden, lujuuden ja vakavuuden on oltava sellaiset, että se on turvallinen niissä olosuhteissa, missä sitä käytetään.

8.3 Kanootissa tulee olla kellukkeet tai vedenpitävät laipiot ja sen tulee olla niin rakennettu ja varustettu, että se vedellä täytettynä ja kutakin henkilöä kohti 100 Newtonin voimalla kuormitettuna pysyy pinnalla vaakasuorassa.

8.4 Koskessa melottaessa tulee käyttää sellaisia kanootteja ja varusteita, jotka soveltuvat kyseiseen koskimelontatilanteeseen.

9. Kanootin varusteet

9.1 Kanootin perusvarustukseen kuuluvat: - mela(t), - kajakissa aukkoite jokaiseen aukkoon, - tartuntakahvat tai vastaavat keulassa ja perässä ja/tai kansinarut, - tyhjennyspumppu, äyskäri tai muu tyhjennysväline ja - kypärä, jos kanoottia käytetään koskessa tai muissa sellaisissa tilanteissa, joissa olosuhteet sitä edellyttävät.

9.2. Ohjatussa tilanteessa suojaisilla vesillä, lähellä rantoja melottaessa tai seurantavenettä käytettäessä voidaan aukkoite jättää harkinnan mukaan pois. Tällöin on varmistettava, että kanootti ei ole vaarassa täyttyä vedellä, esimerkiksi veneiden peräaalloista. Edellä kuvatuissa olosuhteissa voidaan myös käyttää kajakkeja, joista kansinarut ja tartuntakahvat puuttuvat. Tällöin on varmistuttava, että kaatumistilanteessa meloja pääsee nopeasti rantaan tai seurantaveneeseen tai kajakki voidaan tyhjentää ja meloja auttaa takaisin kajakkiin seurantaveneen tai kajakissa olevan ohjaajan avustuksella.

9.3. Melottaessa avokanootilla olosuhteissa, joissa on ilmeinen riski kanootin täyttymisestä vedellä, on kanootissa oltava kiinnitettynä niin kantavat kellukkeet, että kanootti säilyttää vesilastissakin melontakelpoisuutensa.

10. Melojan varusteet

10.1. Olosuhteisiin ja melojalle sopiva melonta- tai pelastusliivi tai kelluntapukine. Kelluntaliivistä on varmistettava, että ne ovat oikean kokoiset ja oikein puettu. Liivit eivät saa nousta pään yli veden varaan jouduttaessa.

10.2. Olosuhteisiin sopiva melonta-asu. Kylmällä säällä ja kylmän veden aikaan riittävän lämmin ja tuulenpitävä asu. Lämpimällä ja aurinkoisella säällä riittävän viileä ja auringolta suojaava asu.

10.3. Muita varusteita ovat melontatilanteen johtajan harkinnan mukaan: - varavaatetus vesitiiviisti pakattuna, - kuiva- tai märkápuku, jos kaatumistilanteessa hypotermian vaara on todennäköinen, - kypärä koskessa melottaessa ja muissakin tilanteissa, joissa olosuhteet sitä edellyttävät

11. Ohjaajan varusteet

11.1. Ohjaajalla pilli. Ohjaajalla tai seurantaveneessä tai mikäli toimitaan rannan välittömässä läheisyydessä, rannalla: lämpösuojoin (lämpöpeite / avaruuslakana), ensiapupakkaus ja matkapuhelin. Vesipullo ja energiapitoista syötävää.

11.2. Retkitilanteessa lisäksi: varamela(t), kanootin paikkaustarvikkeet ja korjausvälineet, puukko tai katkaisuveitsi, tulentekovälineet, hinausvyö tai köysi.

11.3. Koskimelonnassa lisäksi heittoliina.

11.4. Merellä tai suurilla sisävesillä melottaessa lisäksi hätäraketit tai soihdut tai muu merkinantolaite.

11.5. seurantaveneessä ohjaajilla kelluntaliivit

Retkenjohtajan tai kouluttajan on huolehdittava siitä, että ryhmällä on mukana riittävä määrä kohdissa 10. Ja 11. mainittuja varusteita. Turvavarusteet on pakattava käyttötarkoituksen mukaan tarkoituksenmukaisesti saataville.

12. Kosket

12.1. Kosket jaetaan luokkiin I-VI ja X Melontaturvallisuuden neuvottelukunnan vahvistaman koskiluokituksen mukaisesti. Vedenkorkeuden vaihtelu voi muuttaa koskiluokitusta.

12.2. Lasten- ja nuorten melonnan alkeiskursseja ei suositella järjestettäväksi II –luokkaa vaikeammassa koskissa.

12.3. Koskimelontakursseille on tehtävä paikalliset olosuhteet huomioiva oma turvallisuussuunnitelma.

13. Poikkeukset

13.1. Melojien taitoon nähden helpoissa olosuhteissa voidaan melontaretken tai -tapahtuman johtajan harkinnan mukaan poiketa näistä ohjeista lievempään suuntaan. Vastaavasti vaativissa melontaolosuhteissa on aina harkittava tiukempia turvanormeja ja ääritapauksessa luovuttava aiotusta melontatapahtumasta kokonaan.

14. Kriisiviestintä

Mahdollisen onnettomuuden varalta on sovittava kriisiviestinnästä. On suositeltavaa keskittää viestintä esim. puheenjohtajalle tai ennalta sovitulle viestintävastaavalle.

15. Ilmoitusvelvollisuus

Toiminnan järjestäjän tulee pitää kirjaa onnettomuus- ja läheltäpiti-tapauksista ja ilmoitettava niistä Melonta- ja Soutuliitolle. Jos tarvetta ilmenee, turvallisuusohjeita ja koulutussisältöjä muutetaan saadun palautteen perusteella.

<https://melontajasoutuliitto.fi/turvallisuus/onnettomuus-ja-lp-raportit/>